

УДК 378+37.035.03

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ: ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД*Колесник Н.Є.**кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри естетики, етики та образотворчого мистецтва (Житомирський державний університет імені Івана Франка)*

У статті здійснено аналіз проектно-технологічного підходу у процесі викладання трудового навчання в початкових класах; встановлено сутність та зміст понять «технологія», «технологічний підхід», «метод творчих проєктів», «проектно-технологічна діяльність». Визначено напрями інноваційної діяльності фахівців у галузі трудового навчання.

Ключові слова:

технологія, технологічний підхід, метод творчих проєктів, проектно-технологічна діяльність, підготовка майбутніх учителів початкових класів до викладання трудового навчання.

In the article the analysis of project-technological approach is carried out in the process of teaching of labour studies in initial classes; essence and maintenance of concepts is set «technology», «technological approach», «method of creative projects», «project-technological activity». Certainly directions of innovative activity of specialists in industry of labour studies.

Keywords:

technology, technological approach, method of creative projects, project-technological activity, preparation of future teachers of initial classes, is to teaching of labour studies.

Реальна потреба українського суспільства в інтенсивному розвитку творчого потенціалу кожної людини зумовлює підвищення ролі у цьому процесі учителя. Особливе місце у системі формування творчої особистості посідає початкова школа, де закладається фундамент усієї системи пізнання. Пріоритетне завдання трудового навчання згідно з Національною доктриною розвитку освіти у XXI столітті полягає у формуванні технологічно грамотної особистості, забезпеченні підготовки її до трудової діяльності в умовах високотехнологічного інформаційного суспільства. У Положенні про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (наказ МОН України № 522 від 07.11.2000 р.) висвітлено, що інноваційна освітня діяльність передбачає апробацію, експериментальну перевірку продуктивності і можливості застосування у системі вищої освіти, інваріантної складової змісту загальної середньої освіти.

Технологічний аспект проблеми підготовки майбутніх учителів розроблено у працях педагогів В. Беспалька, М. Жолдака, Ю. Майбіца, Н. Ничкало, О. Пехоти, Г. Селевка, Ю. Татур та інших; обґрунтування ефективних форм і методів розвитку творчих здібностей майбутніх учителів приділяли увагу вчені М. Кірик, Г. Костюк, О. Леонтьєв, Ю. Пелех, В. Химинець, І. Цимбалюк та інші [10; 13; 15]. Значний внесок у розробку теоретичних і практичних питань технології трудового навчання (художньої і технічної праці) зробили П. Блонський, М. Гончаров, О. Калашников, О. Коберник, В. Тименко, С. Шабалов, С. Ящук та інші. Вивченню підходів до визначення змісту художньо-технічної творчості присвячені роботи П. Атутова, С. Батищева, О. Калігаєвої, В. Мадзігона, В. Сидоренка, Д. Тхоржевського, та інших.

Метою цієї статті, що становить одну зі складових нашого дослідження, є визначення сутності та змісту проектно-технологічного підходу у системі підготовки майбутніх педагогів.

Одним зі шляхів реформування підготовки майбутніх учителів початкових класів є використання нових педагогічних технологій, спрямованих не тільки на засвоєння учнями знань і вмінь, характерне для традиційного навчання, але й на всебічний особистісний розвиток учнів.

У педагогічну практику термін «технологія» увійшов разом із виникненням необхідності наукового обґрунтування закономірностей пошуку оптимальної сукупності методів і засобів організації навчально-виховного процесу, цілеспрямованого впливу на особистість учня, що характеризують майстерність педагога, подібну до мистецької діяльності [3, с. 69]. У Великому тлумачному словнику сучасної української мови зазначено, що технологія – це сукупність знань, відомостей про послідовність окремих виробничих операцій у процесі виробництва чого-небудь [1].

На сучасному етапі дослідження, освітні технології складають цілу галузь педагогічної науки, осмислюється технологічний підхід в освіті, підлягають опису та аналізу найпоширеніші вітчизняні та зарубіжні технології, обґрунтовуються авторські технології, досліджується весь арсенал технологій учителя початкових класів. Останнім часом у нашій країні відбувається процес модернізації освітньої системи. Ці зміни відбуваються за трьома основними напрямками: входження до світового освітнього простору; пошук нових засобів і методів формування творчої особистості; подальша інтеграція освітніх факторів (школи, родини, суспільства). Змістову основу підготовки майбутніх учителів початкових класів до інноваційної педагогічної діяльності складають нововведення, що застосовуються на сучасному етапі у процесі трудової підготовки школярів.

Однією з педагогічних технологій, яка спрямована на покращення та розвиток трудового навчання, є метод творчих проєктів або проєктно-технологічний метод.

На сучасному етапі проблеми дослідження відбувається відродження методу проєктів у навчальних програмах. Елементи методу проєктів увійшли й до програми з трудового навчання загальноосвітніх навчальних закладів України, яка була затверджена в 2001 році [2, с. 40-45].

Треба зазначити, що розуміння сутності теорії та практики проєктної діяльності й проєктного методу навчання є різним у зарубіжній та вітчизняній літературі. Під час спілкування з

учителями та методистами трудового навчання виявилось, що більшість із них ототожнюють поняття «проєктно-технологічний метод навчання» й «навчання проєктно-технологічної діяльності», тоді як ці поняття відрізняються своєю метою. Під проєктно-технологічним методом навчання треба розуміти такий метод навчання, коли школярі набувають знань і вмінь у процесі планування й виконання самостійних технічно-творчих завдань-проєктів.

Слід відзначити, що найбільш оптимальні умови для навчання проєктно-технологічної діяльності та використання проєктно-технологічних методів можна створити на уроках «Трудового навчання». Учителі початкових класів ознайомлюють учнів із світом сучасного виробництва, технікою та технологіями, основними групами професій, допомагають школярам у професійному самовизначенні.

У системі вищої освіти, зокрема у Навчально-науковому інституті педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка, забезпечується комплексна підготовка педагогів до проведення уроків трудового навчання. Процес викладання дисциплін «Трудове навчання з практикумом», «Технології викладання трудового навчання» зорієнтований на проєктно-технологічний підхід. Комплексна система включає в себе: методичну та практичну підготовку студентів; педагогічну практику; різні організаційні форми позанавчальної роботи зі студентами.

Отже, професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів у галузі проєктно-технологічної діяльності є закономірним процесом постійного оновлення навчально-виховного процесу, який базується на поєднанні традиційних та інноваційних підходів. Ми вважаємо, що у процесі підготовки майбутніх педагогів, здатних самостійно мислити, аналізувати різноманітні методичні і практичні матеріали, альтернативні підручники, програми, доцільно гармонійно поєднувати різні технології, будувати власну роботу у відповідності до сучасних вимог розвитку системи освіти.

Список літератури

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. – 1736 с.: іл.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова освіта. – 2011. – № 18(594), травень. – С. 5-39.
3. Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів / Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, Е.В. Белкіна, О.В. Калініченко, І.В. Руденко. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.